מסורת השס

אמרה ליה ברתיה . דקיסר לרבן גמליאל דבקיה : **שני יוצרים וכו'** . משל הוא אלו היו שני יוצרים בעירנו אחד יוצר כלים מן המים וכו' : **אמרה לו** . א"כ הקב"ה אם מן המים הוא מצייר דמטפה סרוחה שהיא כמים הוא מוליד : **מן הטפר לא כל שכן** . שבילו : **דבי רבי ישמעאל תנא קל וחומר מכלי זכוכית** . וזו היא תשובה שהשיבה לאביה : **מה כלי זכוכית שעמלן ברוח של אדם** . שכשהוא עושה אותו יש לו שפופרת ונופח לתוכה וכן נשמע מפי החומנין : **יש נפש פקנס** . להתיכן ולחזור ולעשות מהן כלי והא דאמרינן בחגיגה (דף טו.) "ונוחין לאבדם ככלי זכוכית" לא שאין להם תקנה אלא שנפסדין לשעתן ואין מתקיימין : **עכשיו שיש מים** . והכי נמי הקב"ה יוצר את האדם מטפה קטנה שאין בה ממש וכ"ש שיכול לברואתו מן הטפר לי נמי כל העולם כולו יצר מתוהו : **ומה לי מטפה מטפין** . שהקב"ה יוצר מן הטפר : **עכבר** . שקורין אשקרו"ל ויש במינו שאין נברואין על ידי תולדה : **סיוס** . מתחיל לברא ונלאה מן הטפר ונמצר מהלך כשהוא נברא כדאמרי' בשחיטת חולין בהטור והרוטב (דף קכז) : **נשמע מאמר לזמן מרובה** . שאותו שרץ היה נברא לאחר אלא לזמן מרובה שבוע או שבועיים ותהא סבור שאין הקב"ה מחיה המתים לפי שעה : לך עלה להר וכו' : **מלון** . אמרה ליה ברתיה : שבקיה ואנא מהדרנא ליה-שני יוצרים יש בעירנו אחד יוצר מן המים ואחד יוצר מן הטיט איזה מהן משובח? א"ל זה שיוצר מן המים, א"כ מן המים צר, מן הטיט לא כל שכן-דב"ר ישמעאל תנא-ק"ו מכלי זכוכית מה כלי זכוכית שעמלן ברוח-בשר ודם נשברו יש להן תקנה, בשר ודם שברוחו של הקב"ה על אחת כמה וכמה א"ל ההוא מינא לר' אמי אמריתו דשכבי חיי והא הוו עפרא ועפרא מי קא חיי? א"ל אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לעבדיו לכו ובנו לי פלטרין גדולים במקום שאין מים ועפר, הלכו ובנו אותו, לימים נפלו, אמר להם חזרו ובנו אותו במקום שיש עפר ומים, אמרו לו אין אנו יכולין, כעס עליהם ואמר להן: במקום שאין מים ועפר בניתם, *עכשיו שיש מים ועפר על אחת כמה וכמה! ואם אי אתה מאמין צא לבקעה וראה עכבר שהיום חציו בשר וחציו אדמה למחר השריץ ונעשה כולו בשר, שמא תאמר לזמן מרובה-עלה להר

[מגמות מדי]

[נרש"י שנש"י ליתא]

מהנה

תשובות אמת הקיסר נתנה לאביה

מעלים לדפיר איך שיק תש"ת המתים משנדו עפר

[התשבי כשורש עכשיו כתב יש כותבין ביו"ד ואינו נכון]

תגהות הגר"א

[א] נמ' פעם אחת נמחק

בכורות

ג' הענין ערך מלון ג' אין שם חלון אפי' אחד

[עי' מגילת תענית פ"ג]

במדבר לד

[לקמן קס. מגילה מז.]

כפ/ נרא"שית ט

שמות יב

מ/ שם

[ג' הענין ערך גם אב שכתב לגמרין וכו' פי' שמעל גיוהה ודע עוד דגילקוט ליתא אב שכתב לקיסין]

בכורות

ורא"ה שהיום *אין בו אלא חלזון אחד למחר ירדו גשמים ונתמלא כולו חלזונות. א"ל הדור מינא לגביהא בן פסיסא "ווי לכון חייביא דאמריתון 'מיתי חיין, דחיין מיתי, דמיתי חיין'? א"ל ווי לכון חייביא דאמריתון 'מיתי לא חיין' דלא הוו, חיי, דהוי-חיי לא כ"ש! א"ל חייביא קרית לי, אי קאימנא בעיטנא בך ופשיטנא לעקמותך מינך א"ל "אם אתה עושה כן 'רופא אומן' תקרא ושבר הרבה תטול". ת"ר בעשרים וארבעה בניסן איתנטילו דימוסנאי מיהודה ומירושלים-כשבאו בני אפריקיא לדון עם ישראל לפני 'אלכסנדרוס מוקדון' אמרו לו ארץ כנען שלנו היא דכתיב °ארץ כנען לגבולותיה" וכנען אבוהון דהנהו אינשי-הוה, אמר להו גביהא בן פסיסא לחכמים "תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן לפני 'אלכסנדרוס מוקדון', אם ינצחוני אמרו 'הדיוט שבנו נצחתם' ואם אני אנצח אותם אמרו להם 'תורת משה נצחתכם' נתנו לו רשות והלך ודן עמהם, אמר להם: מהיכן אתם מביאים ראייה? אמרו לו מן התורה, אמר להן אף אני לא אביא לכם ראייה אלא מן התורה שנאמר *"ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו"-*עבד שקנה נכסים עבד למי ונכסים למי, ולא עוד אלא שהרי כמה שנים שלא עבדתונו, אמר להם 'אלכסנדרוס מלכא': "החזירו לו תשובה", אמרו לו "תנו לנו זמן שלשה ימים", נתן להם זמן, בדקו ולא מצאו תשובה, מיד ברחו והניחו שדותיהן כשהן זרועות וכרמיהן כשהן נטועות ואותה שנה שביעית היתה, שוב [א] פעם אחת באו בני מצרים לדון עם ישראל לפני 'אלכסנדרוס מוקדון' אמרו לו הרי הוא אומר °"וה' נתן את חן העם בעיני מצרים" וישאילום "תנו לנו כסף וזהב שנטלתם ממנו" אמר גביהא בן פסיסא לחכמים "תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן לפני 'אלכסנדרוס' אם ינצחוני אמרו להם 'הדיוט שבנו נצחתם' ואם אני אנצח אותם אמרו להם 'תורת משה רבינו נצחתכם', נתנו לו רשות והלך ודן עמהן אמר להן מהיכן אתם מביאין ראייה? אמרו לו מן התורה, אמר להן אף אני לא אביא לכם ראייה אלא מן התורה שנאמר °ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה" תנו לנו שכר עבודה של ששים ריבוא ששיעבדתם במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה אמר להן 'אלכסנדרוס מוקדון': "החזירו לו תשובה" אמרו לו "תנו לנו זמן שלשה ימים" נתן להם זמן בדקו ולא מצאו תשובה, מיד הניחו שדותיהן כשהן זרועות וכרמיהן כשהן נטועות ואותה שנה שביעית היתה, ושוב פעם אחת באו בני ישמעאל ובני קטורה לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון אמרו לו ארץ כנען שלנו ושלכם היא דכתיב °"ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם" וכתיב °אלה תולדות יצחק בן אברהם, אמר להן גביהא בן פסיסא לחכמים תנו לי רשות ואלך ואדון עמהם לפני 'אלכסנדרוס מוקדון' אם ינצחוני אמרו 'הדיוט שבנו נצחתם' אם אני אנצח אותם אמרו להם תורת משה רבינו נצחתכם, נתנו לו רשות, הלך ודן עמהן אמר להם מהיכן אתם מביאין ראייה? אמרו לו מן התורה, אמר להן אף אני לא אביא ראייה אלא מן התורה שנאמר °"ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות" *"אב שנתן אנטין לבניו בחייו ושיגר זה מעל זה, בלום יש לזה על זה בלום" מאי 'מתנות'? אמר ר' ירמיה בר אבא מלמד שמסר להם שם טומאה. אמר ליה אנטונינוס לרבי: גוף ונשמה יכולין לפטור עצמן מן הדין כיצד-גוף אומר "נשמה חטאת, שמיום שפירשה ממני הריני מוטל כאבן דומם בקבר" ונשמה אומרת "גוף חטא, שמיום שפירשתי ממנו הריני פורחת באויר כצפור" אמר ליה אמשול לך משל למה הדבר דומה-למלך בשר ודם שהיה לו פרדס נאה והיה בו בכורות

[נרש"י שנש"י ליתא]

מהנה

הגלות שוו של גביהא בן פסיסא

נוייס שאנו בגלגות על ישראל

ב' לגלגות הגלגל/ אלף ישראל

גליון הש"ס

רש"י ד"ה תלון וכו'. שיגא מן היס. עיין בלשון רש"י מגמות דף מד ע"א ד"ה ושולה :

נוסאו

אמר גוף ונשמה יכולים לפטור אות עצמן מן הדין

מהנה

מבלים גין אנטונינוס ורבי